

UTBILDNING I JAGSTRUKTURERANDE PSYKOTERAPI

Göteborg, Januari 2022 – juni 2023 (tre terminer)

Kursens syfte och beskrivning

Kursen syftar till och har som mål att ge grundläggande kunskaper om de teoretiska och kliniska grundvalarna för jagstrukturerande psykoterapi, en specifik personlighetsutvecklande psykoterapimetod för människor med psykostillstånd, personlighetsstörningar, avstannade kriser och exilproblematik. Jagstrukturerande psykoterapi innebär ett annat strukturellt förfarande än den traditionella psykodynamiska neurosterapin och beaktar det faktum att man inte kan tala med alla människor på samma sätt, utan behöver förstå och beakta deras personlighetsstruktur. Genom att tillämpa en specifik samtalsmetodik – ett icke-polariserande förhållningssätt – och ta utgångspunkt i klientens konkreta verklighet, skapas en vi-känsla och ett samförstånd, där jagidentiteten efter hand får en historisk förankring och struktureras. Psykoterapimetoden grundar sig i Freuds och Lacans psykoanalytiska teoribildning samt har ett existentiellt anslag.

Förutom psykiatriska funktionsstörningar har metoden visat sig framgångsrik i områden som rör socialtjänst, barn och mödravård, primärvård, skola, barn- och vuxenhabilitering samt kriminalvård, och den tillämpas även vid familjehemsvård och exilproblematik, missbruk, posttraumatiskt stressyndrom, kronisk smärta samt anknytningssvårigheter hos nyblivna mödrar.

Metodens styrka är dess tydliga teoretiska förankring i psykoanalytisk teori och andra vetenskapliga discipliner samt dess systematiska beskrivning av den psykoterapeutiska processen från terapins början till dess avslutning. Metoden tar relativt kort tid i anspråk. Den är baserad på djup klinisk erfarenhet och har tillämpats i behandling i drygt 25 år. De utvärderingar som har gjorts på metoden visar entydigt på dess goda effekt och unika möjligheter.

Den jagstrukturerande psykoterapimetoden utarbetades av Palle Villemoes (1937-2004), psykiater, psykoterapeut, lärare och handledare i psykoterapi. Han var pionjär inom många områden och kom att utveckla psykoterapin både i Sverige och internationellt. Villemoes bildade *Institutet för Lacaniansk Teori och Praktik* (ILTP) 1996. Där erbjuds idag utveckling, forskning och utbildning av den jagstrukturerande psykoterapimetoden och ett jagstrukturerande förhållningssätt.

Lärandemål

Utbildningen i jagstrukturerande psykoterapi har som mål att ge *kunskaper* i och *förståelse* av:

- A. Den jagstrukturerande psykoterapis teoretiska och kliniska bakgrund.
- B. Den jagstrukturerande psykoterapis vetenskapsteori och centrala begrepp och termer i teoribildningen.
- C. Psykopatologi och olika personlighetsstrukturer (psykotisk struktur, borderline-personlighetsstruktur, neurotisk struktur och sublimerings struktur).

Kursen har därtill som mål att utöver kunskaper i och förståelse av också ge *färdighet* och *förmåga* i

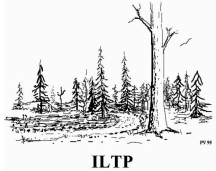
- D. Diagnostik, symptombild och bedömning av patientens struktureringsgrad.
- E. Den jagstrukturerande psykoterapis ramar och olika faser.
- F. Den jagstrukturerande metodens förhållningssätt: samtalsteknik, strukturtecken, delegation och makt.
- G. Etiska och moraliska aspekter, människosyn och utvärdering av psykoterapin.
- H. Samverkan och omvårdnadssituation.
- I. Tillämpningsområden och forskning.¹

Kursens innehåll

Följande moment ingår i kursen:

1. Den jagstrukturerande psykoterapis plats i samhället och kulturen, dess teoretiska bakgrund och förhållande till människans existentiella villkor.
2. Den jagstrukturerande psykoterapis teoretiska bakgrund och vetenskapsteori. Sigmund Freuds och Jacques Lacans psykoanalytiska teoribildning och metapsykologi. Den imaginära, symboliska och den reala ordningen.

¹ Utöver det teoretiska utbildningsmomentet ovan krävs för att bli certifierad jagstrukturerande psykoterapeut även ett godkänt praktiskt utbildningsmoment. Målsättningen med detta är att: Bedöma patientens struktureringsgrad. Arrangera gynnsamma ramar för jagstrukturerande psykoterapi. Starta, genomföra, och avsluta jagstrukturerande psykoterapier. För ett avklarat praktiskt utbildningsmoment krävs individuell handledning av legitimerade psykoterapeuter med certifiering i jagstrukturerande psykoterapi under 2 år/60 sessioner, varav minst två terapier ska vara genomförda och avslutade.

3. Den jagstrukturerande psykoterapins teoretiska bakgrund och vetenskapsteori. Sigmund Freuds och Jacques Lacans psykoanalytiska teoribildning och metapsykologi. Den imaginära, symboliska och den reala ordningen.
4. Den jagstrukturerande psykoterapins förhållande till psykopatologi, diagnostik, symptomtombild, och personlighetsstrukturer (psykotisk struktur).
5. Den jagstrukturerande psykoterapins förhållande till psykopatologi, diagnostik, symptomtombild, och personlighetsstrukturer (borderline-personlighetsstruktur).
6. Den jagstrukturerande psykoterapins förhållande till psykopatologi, diagnostik, symptomtombild, och personlighetsstrukturer (neurotisk struktur).
7. Den jagstrukturerande psykoterapins förhållande till psykopatologi, diagnostik, symptomtombild, och personlighetsstrukturer (sublimeringens struktur).
8. Den jagstrukturerande psykoterapins etiska och tekniska grundvalar, och förhållande till traditionell psykodynamisk psykoterapi (överföring, motöverföring, intervention och ramar).
9. Den jagstrukturerande psykoterapins metod och dess förutsättningar. Metodologiska och tekniska frågor. De olika faserna (narcissistisk fas, arbetsfas och avslutningsfas), ramar, förhållningssätt: samtalsteknik, strukturtecken, delegation och makt.
10. Fallstudier och utvärdering av jagstrukturerande psykoterapi. Forskning, tillämpningsområden, samverkan och omvårdnadssituation.

Kursens omfattning och uppläggning

Utbildningen i jagstrukturerande psykoterapi består av tio endagars kurser under tre terminer (med fördelningen 3, 4 och 3) och omfattar totalt 80 timmar. Varje tillfälle inbegriper åtta timmars undervisning bestående av föreläsningar, gruppdiskussioner och seminarier. Kursen utvärderas muntligt och skriftligt i samband med kursavslutningen.

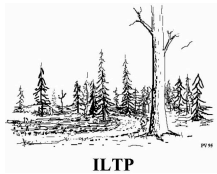
Alla utbildningskandidater förutsätts delta på ett aktivt och engagerande sätt i kursen.

Kurslitteratur

Kurslitteratur består av obligatorisk och valfri litteratur som väljs ut ur nedanstående litteraturlista.

Mathias Alvidius, "Det elfte budet", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002:1, s 46-53 (8 s).

Mathias Alvidius, "En not om det psykotiska genombrottet", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002: 2-3, s 75-79 (5 s).

- Roy Andersson, *Vår tids rädsla för allvar*. Göteborg: Filmkonst (nr 33), 1997 (142 s).
- Piera Aulagnier, "Anmärkningar om den psykotiska strukturen", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002: 2-3, s 61-70 (10 s).
- Pierra Aulagnier, "Den perversa strukturen", i *Psykoanalytisk Tid/skrift*, 2004: 8-9, s 52-65 (14 s).
- Sara Arrhenius och Cecilia Sjöholm, *Ensam och pervers*. Stockholm: Bonnier Alba AB, 1995 (117 s).
- Fethi Benslama: "Upplevelsen av att vara utan en plats", i *Psykoanalytisk*, 2004: 10, s 53-56 (4 s).
- E.M. Cioran, *Précis de décomposition*. Paris: Éditions Gallimard, 1949; sv övers *Sammanfattning av sönderfallet*. Umeå: h:ström – Text & Kultur AB, 2013 (359 s).
- Jean Clavreul, "Det perversa paret", i *Psykoanalytisk Tid/skrift*, 2003: 6-7, s 48-58 (11 s).
- Alphonse De Waelhens och Wilfried Ver Eecke, *Phenomenology and Lacan on Schizophrenia after the Decade of the Brain*. Leuven (Belgium): Leuven University Press, 2001 (337 s).
- Joël Dor, *Structure et perversions*. Paris: Éditions Denoël, 1987; eng övers *Structure and Perversions*. New York: Other Press, 2001 (215 s).
- Joël Dor, "Subjektiv disparitet. Om det omedvetnas vetenskap", i *Ord & Bild*, nr 4-5, 1995, s 103-109 (7 s).
- Johannes Ekman, *Den nödvändiga pessimismen. Klarsyn och svartsyn i dikt och tanke*, Stockholm: Carlsson bokförlag, 2011 (368 s).
- Bruce Fink, *The Lacanian Subject. Between Language and Jouissance*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1995 (219 s).
- Bruce Fink, *A Clinical Introduction to Lacanian Psychoanalysis. Theory and Technique*. London: Harvard University Press/Cambridge, 1997 (297 s).
- Sigmund Freud, "Introduktion till narcissismen" (1914), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. IX. Metapsykologi*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2003, s 77-101 (25 s).
- Sigmund Freud, "Sorg och melankoli" (1917), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. IX. Metapsykologi*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2003, s 215-229 (15 s).
- Sigmund Freud, "Fetischism" (1927), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. IX. Metapsykologi*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2003, s 390-395 (6 s).
- Sigmund Freud, *Psykoanalytiska iakttagelser om ett självbiografiskt beskrivet fall av paranoia – dementia paranoides (Schreber)* (1911), i *Samlade skrifter av Sigmund Freuds. VI. Fallstudier*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000, s 425-484 (60 s).
- Sigmund Freud, "Rapport om ett fall av paranoia som talar emot den psykoanalytiska teorin"

(1915), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. VII. Neuros och psykos. Småskrifter*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2001, s 85-94 (10 s).

Sigmund Freud, "Neuros och psykos" (1924), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. VII. Neuros och psykos. Småskrifter*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2001, s 137-140 (4 s).

Sigmund Freud, "Realitetsförlusten vid neuros och psykos" (1924), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. VII. Neuros och psykos. Småskrifter*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2001, s 143-147 (5 s).

Sigmund Freud, "Försvarsneuropsykoserna" (1894), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. III Tidiga skrifter och historik*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1997, s 34-46 (13 s).

Sigmund Freud, "Ytterligare iakttagelser rörande försvarsneuropsykoserna" (1896), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. III Tidiga skrifter och historik*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1997, s 334-354 (21 s).

Sigmund Freud, "Ett barn blir slaget. Bidrag till kännedomen om sexuella perversioners uppkomst" (1919), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. VII. Neuros och psykos. Småskrifter*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2001, s 97-120 (24 s).

Sigmund Freud, *Tre avhandlingar om sexualteori* (1905), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. V. Sexualiteten*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1998, s 65-156 (92 s).

Sigmund Freud, *Brottstycke ur en hysterianalys (Dora)* (1905), i *Samlade skrifter av Sigmund Freuds. VI. Fallstudier*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000, s 64-160 (97 s).

Sigmund Freud, *Analys av en femårig pojkes fobi (lille Hans)* (1909), i *Samlade skrifter av Sigmund Freuds. VI. Fallstudier*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000, s 165-277 (113 s).

Sigmund Freud, *Iakttagelser beträffande ett fall av tvångsneuros (Rättmannen)* (1909), i *Samlade skrifter av Sigmund Freuds. VI. Fallstudier*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000, s 283-347 (65 s).

Sigmund Freud, *Ur historien om en barndomsneuros (Vargmannen)* (1918), i *Samlade skrifter av Sigmund Freuds. VI. Fallstudier*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000, s 491-591 (101 s).

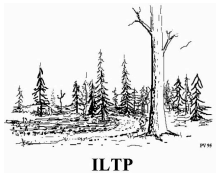
Sigmund Freud, *Vi vantrivs i kulturen* (1930), i *Samlade skrifter av Sigmund Freud. X. Samhälle och religion*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2008, s 403-471 (69 s).

Gunilla Hallerstedt (red.), *Diagnosens makt: om kunskap, pengar och lidande*. Göteborg: Daidalos, 2006 (128 s).

Svein Haugsgjerd, "Jacques Lacan och psykoanalysen", i Iréne Matthis (red.) *Fyra röster om Jacques Lacan*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1989, s 81-247 (167 s).

Svein Haugsgjerd, *Psykiskt lidande. Psykodynamisk bakgrund och diagnostik*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1999 (506 s).

Sara Holmström, *Jagstrukturerande psykoterapi: En beskrivning av metoden och dess tillämpning*. Göteborg:

Göteborgs universitet, examensarbete på psykologprogrammet, 2009 (50 s).

Han Israëls, *Schreber: Father & Son*. Madison/Connecticut: International Universities Press, Inc, 1989 (376 s)

Peter Jansson, "Vad det betyder att inte se sitt barn brinna", i *Glänta*, nr 3, 1999, s 56-62 (7 s).

Peter Jansson, "Myterna om faderns död. Signorelli-episoden i ljuset av Lacans begrepp det reala", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, nr 4-5, 2003, s 50-57 (8 s).

Peter Jansson, "Vad finns bakom draperiet? Några reflektioner över konstnärlig kreativitet", i Georg Klein (red.) *Nya tankar om kreativitet och flow*. Stockholm: Brombergs Bokförlag, 2012, s 160-176 (17 s).

Peter Jansson, "Den tysta perversionen", i *Psykoanalytisk Tid/skrift*, 2004: 8-9, s 97-109 (13 s).

Peter Jansson & Per Magnus Johansson, "Psykoanalysen och vetenskapen", i Carl Martin Allwood & Martin G. Erikson (red.) *Vetenskapsteori för psykologi och andra vetenskaper*. Lund: Studentlitteratur, 1999, s 363-408 (46 s).

Peter Jansson & Andreas Stiebe, "Cioran i det realas öken", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2006: 14-15, s 85-97 (13 s).

Gunnar Karlsson, "Om det omedvetnas karaktär och förutsättningar" i *Divan. Tidskrift för psykoanalys och kultur*, nr 1-2, 2003, s 39-51 (13 s).

Julia Kristeva, *Pouvoirs de l'horreur. Essai sur l'abjection*. Paris: Éditions du Seuil, 1980; sv övers *Fasans makt*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, 1992.

Jacques Lacan, *Le Séminaire. Livre XI. Les quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse* (1964). Paris: Éditions du Seuil (1973); sv övers *Psykoanalysens fyra grundbegrepp*. Bok XI. Stockholm: TankeKraft förlag, 2015 (301 s).

Jacques Lacan, "Le stade du miroir comme formateur de la fonction du Je" (1949), i *Écrits*. Paris: Éditions du Seuil, 1966; sv övers "Spegelstadiet som utformare av jagets funktion sådan den visar sig för oss i den psykoanalytiska erfarenheten", i *Écrits. Spegelstadiet och andra skrifter i urval av Irène Matthys*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1989, s 27-36 (10 s).

Jacques Lacan, "Fonction et champ de la parole et du langage en psychanalyse" (1953), i *Écrits*. Paris: Éditions du Seuil, 1966; sv övers "Talets och språkets funktion och fält i psykoanalysen", i *Écrits. Spegelstadiet och andra skrifter i urval av Irène Matthys*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1989, s 60-162 (103 s).

Jacques Lacan, "Some reflections on the ego" (1951/1953); sv övers "Några reflektioner över jaget", i *Divan. Tidskrift för psykoanalys och kultur*, nr 3, 1995, s 38-46 (9 s).

Jacques Lacan, "Det freudianska omedvetna och vårt eget" (1964), i *Divan. Tidskrift för psykoanalys och kultur*, nr 1-2, 2003, s 6-18 (13 s).

Jacques Lacan, *Le Séminaire, Livre III. Les Psychoses (1955-1956)*. Paris: Éditions du Seuil, 1981; eng övers *The Psychoses. The Seminar of Jacques Lacan. Book III. 1955-1956*. London: Routledge, 1993 (341 s).

Jacques Lacan, "D'une question préliminaire à tout traitement possible de la psychose" (1958), i *Écrits*. Paris: Éditions du Seuil, 1966; sv övers "Om en förberedande fråga inför varje möjlig behandling av psykosen", i *Ord & Bild*, nr 6, 2000, s 41-67 (27 s).

Jacques Lacan, "Le Mythe individuel du névrosé" (1953), i *Ornicar?* nr 17/18, 1979; sv övers "Neurotikerns personliga myt", i *Écrits. Spegelstadiet och andra skrifter i urval av Irène Matthis*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 1989, s 37-59 (23 s).

Jacques Lacan, *Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre VII. L'Éthique de la psychanalyse 1959-1960*. Paris: Éditions du Seuil, 1986; sv övers *Psykoanalysens etik. Sjunde seminariet 1959-1960*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur, 2000 (438 s).

Philippe Lacoue-Labarthe, "Om etiken: apropå Antigone", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002:1, s 54-63 (8 s).

Pierre Legendre, "Bildern", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2008: 22-23, s 6-13 (8 s).

Steven Z. Levine, *Lacan. Reframed*. London: I.B. Tauris & Co. Ltd, 2011 (150 s).

Zvi Lothane, *In Defense of Schreber. Soul Murder and Psychiatry*. Hillsdale/New Jersey: The Analytic Press, 1992 (550 s).

Nancy McWilliams, *Psykoanalytisk diagnostik: att förstå personlighetsstruktur*. Stockholm: Wahlström Widstrand, 2015 (482 s).

Charles Mehlman, "Äntligen en ny njutning: nekroskopi", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2003: 6-7, 63-65 (3 s).

Dariusz Moaven Doust, *Randanmärkningarna till psykoanalysens etik*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, 2003 (315 s).

John P. Muller, "Språk, psykos och subjekt hos Lacan", *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002: 2-3, s 80-85 (6 s).

William G. Niederland, *The Schreber Case. Psychoanalytic Profile of a Paranoid Personality*. New York: Quadrangle/The New York Times Book Co, 1974 (172 s).

Fernando Pessoa, *Livro do Desassossego por Bernardo Soares*, 1982; sv övers *Orens bok*. Lysekil: Bokförlaget Pontes, 2007 (397 s).

Jurgen Reeder, *Tala/Lyssna. En essä om den specifika skillnaden i Jacques Lacans psykoanalys*. Stockholm/Lund: Symposion Bokförlag, 1988 (300 s).

Elisabeth Roudinesco, *Porurquoi la psychanalyse?*. Paris: Librairie Arthème Fayard, 1999; eng

övers *Why psychoanalysis?*. New York: Columbia University Press, 2001 (181 s).

Marcia Sà Cavalcante Schuback, Peter Jansson, Per Magnus Johansson, Jil Mossaed och Anders Olsson, *Exilens språk. Texter*. Göteborg: Göteborgs förening för filosofi och psykoanalys (79 s)

Morton Schatzman, *Förföljelse i familjen. Fallet Schreber*. Stockholm: Rabén och Sjögren, 1975, s 9-165 (157 s).

Ola Sigurdson, *Žižek, Augustinus och zombier. Essä om subjektivitet och hopp*. Malmö: Eskaton, 2016 (122 s).

Fredrik Svenaeus, *Homo Pathologicus. Medicinska diagnoser i vår tid*. Stockholm: TankeKraft, 2013 (218 s).

Stephanie S. Swales, *Perversion. A Lacanian Psychoanalytic Approach to the Subject*. New York: Routledge, 2012 (264 s).

Alain Vanier, *Lacan*. Paris: Les Belles Lettres, 1998; eng övers *Lacan*. New York: Other Press, 2000 (104 s).

Paul Verhaeghe, *On Being Normal and Other Disorders. A Manual for Clinical Psychodiagnostics*. New York: Other Press, 2004 (513 s).

Palle Villemoes, *Hur jaget struktureras. Om jagstrukturerande psykoterapi*. Härnösand: En publikation från psykoterapienheten i Härnösand, 1989, s 1-93 (93 s).

Palle Villemoes, *Vägen ur neurosen. Om analytisk neuropsykoterapi*. Härnösand: En publikation från psykoterapienheten i Härnösand, 1994, s 3-136 (134 s).

Palle Villemoes, *Jagstrukturerande psykoterapi. Senare rön. 1989-1994*. Härnösand: En publikation från psykoterapienheten i Härnösand, 1994 (47 s).

Sven-Olov Wallenstein, ”Ögat och blicken. Om Jacques Lacans bildteori”, i *Divan. Tidskrift för psykoanalys och kultur*, nr 2, 1996, 20-30 (11 s).

Slavoj Žižek, *How to read Lacan*. London: Granta Books, 2006; sv övers *Om Lacan*. Stockholm: TankeKraft förlag, 2016 (160 s).

Slavoj Žižek, *The Puppet and the Dwarf*. Cambridge/Massachusetts, London/England: Massachusetts Institute of Technology, 2003 (188 s).

Slavoj Žižek, *The Sublime Object of Ideology*. London, New York: Verso, 1989; sv övers *Ideologins sublimes objekt*. Göteborg: Glänta produktion, 2001 (284 s)

Alenka Zupancic, *Ethics of the Real. Kant, Lacan*. London/New York: Verso, 2000 (266 s).

Kursansvarig och examinatorer

Kursansvarig

Kursledare och lärare på utbildningen är Peter Jansson, psykoanalytiker, legitimerad psykoterapeut och certifierad terapeut i jagstrukturerande psykoterapi. Även andra föreläsare med kompetens inom specifika områden inbjuds under utbildningen.

Plats

Göteborg. Exakt plats bestäms inom kort. Datum bestäms i samråd med deltagarna.

Kurskostnad

Total kurskostnad är 19 500 kr exklusive moms. Kursmaterial (som böcker och artiklar) ingår inte kursavgiften. En del kursmaterial mejlas till kursdeltagarna för egen utskrift.

Information och anmälan

För information och anmälan, kontakta Peter Jansson via mail på adressen: peterjansson1961@gmail.com. Sista anmälningsdatum är 31 december 2021.